

**XVII. županijsko natjecanje iz hrvatskoga jezika
2. ožujka 2012.**

četvrti (IV.) razred

Zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenkasti broj i riječ)

broj bodova :

90	
----	--

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati (crnom ili plavom kemijskom olovkom) na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

1. Napiši traženi oblik.

a) Vjetar kao da se poklonio _____ . (neznančev dolazak)

D jd.

b) Nisu slomljeni svi _____ . (kralježak)

N mn.

c) Začuo je korake i susreo se s _____ . (pisac)

I jd.

d) (Na nitko) _____ nije pomislila dok se udaljavala

A jd.

od _____ . (dijete)

G jd.

e) (Borac) _____ , pridruži se borbi za pravdu!

V jd.

5	
---	--

2. Upiši refleks jata (ije/je/e/i).

P()vački zbor iz Čakovca i njihova d()vojačka skupina postigli su najveći

usp()h osvojivši prvo m()sto na nat()canju u Novigradu.

Preds()dnik pov()renstva to je obrazložio r()čima o bespr()korno

izvedenim dv()ma skladbama. L()potu zborskoga p()vanja i d()lič ozračja

usp()šno je pren()o radijski program.

3	
---	--

3. Označene riječi napiši pomoću pokrata i kraticama u oblicima kojima se uklapaju u rečenicu.

Na Fakultetu elektronike i računarstva ove školske godine naš profesor drži seminar.

Gospoda Anić potvrdila je u vremeniku posjet pod brojem 3.

3	
---	--

6	
---	--

5. Odredi značenje perfekta.

- a) Da se nisi s mjesta pomaknuo. _____
- b) Nije se rodio tko bi svima ugodio. _____
- c) Nastradali smo ako dođe razrednica. _____

3	
---	--

6. Zaokruži riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

putovanje vukovarskim i iločkim krajem uvjerit će svakoga putnika u njihovu kulturnu, povijesnu i prirodnu osebnost. vukovar je sjedište vukovarsko-srijemske županije. smješten je na dvjema rijekama: vuki, sporoj i tihoj, i dunavu, velikoj europskoj rijeci, ujedno i istočnoj granici lijepe naše. u vukovaru su tragovi drevne vučedolske kulture koja je iznjedrila poznatu golubicu i čizmicu. neizostavna su odredišta spomenička mjesta domovinskoga rata – spomen-dom ovčara i memorijalno groblje. ilok, dunavsko kraljevstvo, najistočniji je hrvatski grad. u središtu su obrambene zidine, crkva i samostan sv. ivana kapistrana. najprepoznatljivije su obilježje vinski podrumi i kvalitetna vina – traminac, graševina, silvanac... iločani berbom grožđa veličaju kulturnu, povijesnu, gastronomsku i enološku tradiciju.

5	
---	--

7. Zadatak ima dva dijela:

a) uspravnim crtama podijeli riječ na morfeme

s u r a d n i k

b) napiši dva alomorfa sufiksalnoga morfema.

2	
---	--

10	
----	--

8. Odgovori.

Što je zajedničko, a što različito označenim jezičnim znakovima?

Ljudima uz more ne moram tumačiti što je to *šugaman*, kao što ni Slavoncima ili Bosancima ne moram objašnjavati što je to *peškir*. I jedno i drugo znači *ručnik, otirač, ubrus*, tkanina kojom otiremo tekućinu s dijelova tijela.

(N. Opačić, *Moja draga škola*)

zajedničko _____ različito _____

2	
---	--

9. Označi rednim brojevima jezične jedinice od najmanje do najveće.

riječ, tekst, rečenica, spoj riječi/sintagma

1	
---	--

10. Dopuni.

Kad riječ *mrak* ima značenje *tmina*, onda je to _____

značenje, a kad označava *neznanje, neprosvijećenost* onda je to _____

značenje.

1	
---	--

11. Zadatak ima dva dijela:

a) odredi značenje riječi *markirane* u prvoj rečenici

b) imenuj značenjski odnos među podcrtanim riječima.

Kad planinarimo, pratimo markirane staze. U đlačkom jeziku sjeverne Hrvatske glagol *markirati* znači i nemarno se odnositi prema svojim dužnostima, neopravdano izostajati iz škole. U Dalmaciji za neopravdano izostajanje iz škole kažu *picati*, *picavati*.

(prema N. Opačić, *Moja draga škola*)

a) _____

b) _____

2	
---	--

12. Zadatak ima dva dijela:

a) imenuj vrstu prenesenoga značenja podcrtane riječi

b) podcrtaj frazem i napiši njegovo značenje.

Kockasti su vratili povjerenje u nogomet; reprezentacija je opet svjetlo u tunelu.

a) _____

b) _____

2	
---	--

8	
---	--

13. Podcrtaj sinonime i zamijeni ih odgovarajućom drugom standardnojezičnom riječi.

Među najmlađim piscima ističe se pisac humorističnoga stripa s komičnim snjegovićem.

1	
---	--

14. Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

Do homonimije u jeziku dolazi:

- a) kad se izjednače sadržaji dvaju leksema različitih izraza
- b) kad se izjednače izrazi i sadržaji dvaju različitih leksema
- c) kad se izjednače izrazi dvaju leksema različitih sadržaja

1	
---	--

15. Označi naglaske homografima.

Novoizabrana vijećnica zakasnila je na sastanak u gradsku vijećnicu.

2	
---	--

16. Ispiši antonime i popuni tablicu.

Zagrepčani su 1873. godine prvi put vidjeli kako električno svjetlo pretvara crnu noć u bijeli dan.

antonimi	po podrijetlu	vrsta riječi

2	
---	--

17. Odredi status leksema prema kriteriju vremenske raslojenosti.

- a) pramalitje _____
- b) ferije _____
- c) štilac _____
- d) banovina _____
- e) uspornik _____

3	
---	--

9	
---	--

18. Zadatak ima dva dijela:

a) odredi vrstu arhaizma

b) arhaizam zamijeni današnjim standardnojezičnim oblikom.

arhaizam	vrsta arhaizma	standardnojezični oblik
krstjanin	_____	_____
Pod starimi krovovi	_____	_____
libar	_____	_____
ilirički	_____	_____

4	
---	--

19. Odredi točnost (T) ili netočnost (N) tvrdnje.

Leksemi *vu*, *kruv* i *oću* primjeri su fonoloških dijalektizama. T N

Leksemi *kirvaj*, *ambar* i *komšiluk* primjeri su štokavizama. T N

Kapula, *kvasina* i *ča* primjeri su čakavizama. T N

Hiža, *breg* i *kaj* primjeri su kajkavizama. T N

2	
---	--

20. Zadatak ima dva dijela:

a) podcrtanoj riječi napiši jedan sinonim

b) leksem *školnik* zamijeni standardnojezičnom riječju.

Svatko tko izvodi *nastavu*, tko se bakće sa *školarcima*, populacijom koja ide u školu, izložen je pritiscima za slabu plaću i još ga, omalovažavajući, negdje zovu i *školnik*.

(N. Opačić, *Moja draga škola*)

a) _____

b) _____

2	
---	--

21. Preoblikuj podcrtane žargonizme u standardnojezične riječi. Prepiši rečenicu u skladu sa standardnojezičnom normom.

Nemam lovu, oš mi dat kredu?

2	
---	--

10	
----	--

22. Zadatak ima dva dijela:

- a) kojim je funkcionalnim stilom pisana rečenica
- b) kako se zovu leksemi svojstveni tomu stilu.

U ovršnom postupku ovrhovoditelj prema zahtjevu dužnika nalaže vjerovniku povrat tražbine.

a) _____

b) _____

2	
---	--

23. Posuđenice i strane riječi zamijeni odgovarajućim standardnojezičnim leksemima.

Europski lideri zahtijevaju još jedan *time out* za restrukturiranje ekonomije.

lideri _____ *time out* _____

restrukturiranje _____ ekonomije _____

4	
---	--

24. Poveži posuđenice sa skupinom u koju pripadaju. Primjerice 1. a)

1. škola	a) latinizam
2. profesor	b) rusizam
3. ruksak	c) grecizam
4. obrazovanje	d) germanizam
5. gimnazija	

1. _____ , 2. _____ , 3. _____ , 4. _____ , 5. _____ .

2	
---	--

25. Zadatak ima dva dijela:

- a) imenuj vrstu prilagodbe koju je doživjela posuđenica
- b) imenuj posuđenicu s obzirom na jezik iz kojega dolazi.

Svi su htjeli lajkati tu stranicu.

a) _____

b) _____

2	
---	--

10	
----	--

26. Zadatak ima dva dijela:

- a) zaokruži riječ koja ne pripada nizu
b) objasni.

prelet, preletjeti, letjeti, letjelica, letak

b) _____

2	
---	--

27. Zadatak ima dva dijela:

- a) napiši koja je norma hrvatskoga standardnog jezika narušena
b) rečenicu napiši u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika.

Ljetujem u Kaliju na otoku Ugljanu.

a) _____

b) _____

2	
---	--

28. Popuni tablicu.

Salzburški adventski sajam među najljepšima je u Europi. U Salzburgu je rođen Mozart, ali i snimljena holivudska uspješnica *Moje pjesme, moji snovi*. Stoga su i mnogi Hrvati doputovali na čarobni advent.

antroponim	toponim	ktetik	etnonim

4	
---	--

29. Dopuni.

Gđa Brodarac, _____ s privremenom adresom u Zagrebu,
(etnik od Slavonski Brod, N jd. ž. r.)

često nas razveseli _____ specijalitetima. Njezin muž, rodom iz
(ktetik od Slavonski Brod)

Šarengrada, natječe se s njom ribljim paprikašem na _____ način.
(ktetik od Šarengrad)

3	
---	--

11	
----	--

30. Preoblikuj rečenicu tako da izbjegneš frazem.

Stalno se igra vatrom.

1	
---	--

31. Poveži frazeme i njihovo značenje. Primjerice 1.a)

1. Narod uvijek plati ceh.	a) uzoholiti se, praviti se važan
2. Djevojka je digla rep.	b) snositi posljedice
3. Ne žele polagati račune.	c) napokon uspjeti u čemu
4. Da bismo stigli na zelenu granu,
budimo kakvi smo doista.	d) tumačiti postupke

1. _____ , 2. _____ , 3. _____ , 4. _____ .

4	
---	--

32. Uspravnim crtama tvorbeno raščlani riječi.

p u č k o š k o l a c

p u t o p i s a c

2	
---	--

33. Odredi tvorbeni način kojim su nastale označene tvorenice.

Zakonodavac je prozvao predsjednicu zbog bezakonja.

zakonodavac _____

prozvati _____

predsjednica _____

bezakonje _____

4	
---	--

34. Poveži dijelove leksikografske jedinice npr 1. a)

gramatika *ž* { *klas. eur.* } (*dat. gramatici*)

1. proučavanje sustava jezika i njegovih zakona 2. *meton.* knjiga koja izlaže taj sustav 3. *pren.* red, zakonitost čega ~ *slike/oblika*

1. definicija	a) gramatika
2. etimološka odrednica	b) <i>ž</i> (<i>dat.</i>)
3. gramatička odrednica	c) proučavanje sustava jezika i njegovih zakona; knjiga koja izlaže taj sustav; red, zakonitost čega
4. natuknica/lema	d) <i>meton. pren.</i>
5. stilska odrednica	e) (<i>klas. eur.</i>)

1. _____, 2. _____, 3. _____, 4. _____, 5. _____.

2

35. Dopuni.

Rukom pisani popisi riječi zvali su se _____, a naziv rječnik

prevladao je u _____.
(stoljeće)

2

4